

**Predarea conținuturilor de limbă română în învățământul universitar
cu ajutorul TIC**
**Teaching Romanian language content in university education
by using ICT**

Aliona Zgardan-Crudu,
conf. univ. dr., UPS „Ion Creangă”

Rezumat

În acest articol, se prezintă importanța mijloacelor tehnice moderne în general și a PowerPoint-ului în special, în învățământul superior, la predarea conținuturilor de limbă română.

Se recomandă ca profesorul să fie pregătit și instruit pentru utilizarea mijloacelor tehnice moderne, să selecteze judicios materialul, să-l sistematizeze și să-l prezinte conform cerințelor în vigoare. Pentru ca procesul educațional să fie unul de calitate, se recomandă armonizarea mijloacelor de învățământ tradiționale cu așa-numitele mijloace de învățământ moderne, prin care se are în vedere inclusiv computerul. Acest lucru se datorează legăturii tot mai clar conturate între progresul științei și tehnicii și procesul educațional contemporan.

Cuvinte-cheie: *mijloace de învățământ tradiționale, mijloace tehnice moderne, instruirea asistată de calculator, materiale didactice, PowerPoint.*

Abstract

This article shows the importance of modern technologies in general and of the PowerPoint particularly in higher education during teaching Romanian language content.

The teacher should be prepared and trained to use modern technologies, to select judiciously the material, to systematize and present it to the requirements. They recommend to harmonize the traditional education with modern technologies, including the computer, for having a qualitative educational process. This is due to the clearly delineated link between the progress of science and technology and contemporary educational process.

Keywords: *traditional technologies, modern technologies, computer training, teaching materials, PowerPoint.*

În prezent, în contextul evoluției fără precedent a științei și tehnicii, se acordă o atenție tot mai mare valorificării mijloacelor tehnice la predarea-învățarea-evaluarea conținuturilor curriculare atât în învățământul preuniversitar, cât și în cel universitar. Or, este în vogă

asamblarea/integrarea mijloacelor de învățământ tradiționale cu/în tehnologiile didactice moderne. Aceasta înseamnă selectarea și armonizarea mijloacelor de învățământ tradiționale cu așa-numitele mijloace de învățământ moderne, prin care se are în vedere inclusiv computerul. Acest lucru se datorează legăturii tot mai clar conturate între progresul științei și tehnicii și procesul educațional contemporan.

După C. Cucuș (Cucuș, 2003), mijloacele de învățământ pot fi grupate în două mari categorii: a) mijloace de învățământ care cuprind mesajul didactic: obiecte naturale, originale – animale vii sau conservate, ierbare, insectare, diorame, acvarii, materiale – suporturi figurative și grafice, hărți, planșe, albume, panouri; mijloace simbolic-raționale – tabele cu formule sau simboluri, planșe cu litere, cuvinte, scheme structurale sau funcționale; mijloace tehnice audiovizuale – diapozitive, filme, suporturi audio și/sau video; b) mijloace de învățământ care facilitează transmiterea mesajelor didactice: instrumente, aparate și instalații de laborator; echipamente tehnice pentru ateliere; instrumente muzicale și aparate sportive; calculatoare și echipamente computerizate; jocuri didactice obiectuale, electrotehnice sau electronice; simulatoare didactice, echipamente pentru laboratoare fonice. Astfel, ținând cont de mijloacele de învățământ încadrate în categoria a doua, învățământul trebuie să fie dotat cu mijloace tehnice similare cu cele care se utilizează în afara școlii (Berger, 1973), căci, se știe, nimeni nu pune la îndoială necesitatea/importanța în viața fiecărei persoane a televizorului, a telefonului mobil, a combinei muzicale sau a televizorului. Dacă supunem atenției atât analizatorii solicitați, cât și aparatele și materialele-suport ale informațiilor, mijloacele tehnice de instruire se clasifică în mijloace tehnice vizuale; mijloace tehnice audio; mijloace tehnice audio-vizuale (Ionescu, 1992).

Ca urmare a valorificării mijloacelor tehnice în procesul de predare-învățare-evaluare, s-a constituit o nouă metodă didactică, ce a fost intitulată *instruirea asistată de calculator*. Cercetătorul Ioan Cerghit încadrează această metodă în categoria metodelor de raționalizare a învățării și predării, întrucât aceasta fundamentează colaborarea reală, eficientă între profesor și elev, contribuind și la asigurarea caracterului formativ al învățării – cadrul didactic devine moderator sau îndrumător al activității de învățare (Cerghit, 1976). În felul acesta, prezența computerului, a tablei interactive, conectarea computerului la internet, accesarea motoarelor de căutare a informației nu mai constituie o noutate sau un lucru excentric pentru lecția modernă. Acestea fac dovada a ceea ce numim *instruirea asistată de calculator*, înscriindu-se în categoria mijloacelor de învățământ care facilitează transmiterea mesajelor didactice, conform clasificării mijloacelor de învățământ realizată de C. Cucuș.

Se susține că învățarea asistată de calculator îl motivează student pentru învățare, îi oferă posibilitatea de a învăța prin cercetare, prin descoperire, de a interacționa cu profesorul și cu colegii. Totodată, învățarea asistată de mijloacele tehnice moderne dinamizează procesul de studii, studentul este motivat să caute și să afle informație interesantă, necesară. Aceste afirmații sunt susținute de faptul că utilizarea computerului contribuie/le ajută studenților la găsirea diferitor informații, la rezolvarea diferitor probleme, pe care le află în varii forme: vizuală sau sonoră, de texte, poze, imagini fotografice, imagini video animate, desene, grafice, scheme etc. Întrucât, în prezent, studenții sunt ahtiați după tot ce este tehnică modernă (aparate de fotografiat, telefoane și computere performante), pentru aceștia, computerul menține atenția și motivația treze, indiferent de gradul de dificultate.

Ca și celelalte metode didactice, și instruirea asistată de calculator are avantaje care trebuie cunoscute de profesor, pentru a fi valorificate la justa valoare sau, dimpotrivă, evitate. Printre avantajele de bază ale instruirii asistate de computer, menționăm, în primul rând, economia mare de timp. Totodată, mijloacele tehnice moderne suplimentează explicațiile verbale, întrucât sunt un suport vizibil, intuitiv, le prezintă studenților o realitate greu accesibilă direct, le provoacă motivații cognitive, pe care, implicit, le susțin, consolidează cunoștințele studenților, eficientizează folosirea timpului de instruire.

În al doilea rând, trebuie să recunoaștem totuși că, în pofida avantajelor, computerul nu poate înlocui toate mijloacele de instruire, anumite componente ale acesteia, cum ar fi, bunăoară, experimentele, observația directă a unor fenomene; predispune la o anumită standardizare a percepției și interpretării realității, la receptarea pasivă a informației. În cazuri mai puțin fericite, computerul generează lipsa de interes din partea studenților față de învățarea creativă, critică, întrucât aceștia, de multe ori, recurg la internet pentru a plagia anumite informații, atunci când trebuie să redacteze un eseu, să elaboreze un referat. Așadar, considerăm că selectarea mijloacelor de învățământ trebuie făcută cu multă atenție, măiestrie, fără a exagera. În afara celor menționate supra, este important să conștientizăm faptul că profesorii și studenții trebuie să utilizeze mijloacele tehnice moderne, la lecție sau în procesul pregătirii pentru lecție, pentru a obține rezultate concrete, palpabile. Această activitate trebuie să contribuie la calitatea predării și a învățării. Totodată, nu putem vorbi, în acest context, despre modernizarea procesului de predare-învățare în afara existenței unor cadre didactice instruite la acest capitol, flexibile, care să știe să folosească mijloacele tehnice moderne, să fie receptive la

schimbare, noutate, modernizarea vieții în general și a propriei activități în special. Uneori, profesorii refuză să utilizeze mijloacele tehnice moderne la lecție; în așa fel, apare așa-numitul *refuz din ignoranță*, profesorii afirmând că nu știu cum să valorifice facilitățile oferite de aparatul de proiecție, materialele audiovizuale etc.

În continuare, vom consemna succint despre specificul și avantajele utilizării PowerPoint-ului la predarea-învățarea conținuturilor de limbă română în învățământul superior.

Și în cazul PowerPoint-ului, în unele cazuri, profesorii, fiind reticenți la schimbare, susțin că utilizarea acestuia la lecție, ca a oricăror altor mijloace tehnice, are un șir de dezavantaje, printre care menționează: oricine, în prezența/posesia diapozitivelor, poate exercita funcția de profesor la clasă, mijloacele tehnice vor duce la aceea că nu va mai fi nevoie de profesor, iar studenții vor fi transformați în roboți, computerul va exclude cartea din viața celor care învață, înlocuind-o, studenții pierd din interes pentru căutarea și aflarea informațiilor noi din cărți etc. În ceea ce privește avantajele folosirii PowerPoint-ului la lecție, sunt aceleași despre care am menționat supra, vorbind despre avantajele mijloacelor tehnice moderne în general. Aici, menționăm doar că adevăr absolut versus argumentele pro sau contra nu există, întrucât un învățământ performant, de calitate ar trebui să combine armonios mijloacele tehnice de instruire care cuprind mesajul didactic cu mijloacele de învățământ care facilitează transmiterea mesajelor didactice, căci la orice vârstă, o noțiune dificilă este însușită mai ușor dacă oferim suporturi concrete, modele obiectuale sau figurate pentru înțelegerea ei (Ionescu, 1995). Menționăm aici și despre realizarea anumitor funcții ale mijloacelor tehnice de instruire, lipsă în cazul valorificării altor mijloace de învățământ. Astfel, în ceea ce privește funcția demonstrativă, consemnăm că mijloacele tehnice de instruire se adresează percepției senzoriale, asigură o bază mai bogată și mai ilustrativă, în comparație cu mijloacele tradiționale. Datele și faptele reale sunt înlocuite cu materiale didactice mult mai ușor accesibile, fiind create premisele de vizualizare a unor fenomene ascunse observației directe. Studenții vizualizează diapozitivele proiectate, ascultă informația expusă de profesor și este ideal ca acesta să le ofere suportul de curs imprimat. Referitor la funcția formativă și estetică, menționăm că utilizarea mijloacelor tehnice de instruire necesită o structurare și o sistematizare crescută a informației, iar profesorul este obligat la un plus de rigurozitate, cu efecte benefice asupra studenților. Prin urmare, este nevoie să se respecte anumite cerințe existente față de selectarea, structurarea și prezentarea informației în formă electronică, profesorul să fie pregătit pentru comentarea informației, iar studenții – pentru însușirea acesteia. Or, vizualizarea imaginilor provoacă o ascuțire a simțului estetic și permite punerea în evidență a unor procese și fenomene *ascunse* observării pe cale directă. Studenții sunt îndemnați să analizeze, să compare și să surprindă esențialul. Totodată, la studenții mai puțin

dotati, deci cu o capacitate mai mică de învățare, s-a dovedit că cel mai important factor care determină asimilarea materiei este modul de prezentare și de prelucrare a conținutului. PowerPoint-ul solicită simultan mai multe canale senzoriale, fiind caracterizat prin complexitate și bogăție informațională (Ionescu, 1995).

O greșală frecventă pe care o comit profesorii la predarea conținuturilor de limbă cu ajutorul diaporitivelor este că prezintă text integral, nu teze, scheme, așa cum se recomandă.

În concluzie, menționăm că PowerPoint-ul ameliorează rezultatele procesului de învățământ și capacitatea studenților de a percepe, înregistra, prelucra și interpreta mesajul informațional, căci comunicarea prin intermediul mijloacelor tehnice mărește densitatea de informații transmise și receptate în unitatea de timp, mijlocește obținerea informațiilor accesibile pentru o varietate mai largă de tipuri umane, determină ca un număr mai mare de studenți să-și formeze reprezentări corecte și ajută substanțial la aflarea informațiilor de ultimă oră.

Bibliografie

1. Berger, G., *Omul modern și educația sa*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973.
2. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976.
3. Cucoș, C., *Pedagogie generală*, în „Filozofie și Științe politice” IDD, 2003, vol. V (coord. Petru Bejan), Editura Universității „Al.I. Cuza”, Iași, pp. 442-524.
4. Ionescu, M., Chiș, V., *Arta și știința educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992.
5. Ionescu, M., Radu, I., *Didactica Modernă*, Dacia, Cluj-Napoca, 1995.